

Instytut Śląski

Piotr Stanek

Na uboczu

**Lamsdorf w czasie powstań śląskich
i plebiscytu (1919–1921)**

Opole 2021

Recenzent

prof. zw. dr hab. Michał Lis

Projekt okładki

Leszek Ołdak

Redakcja stylistyczno-językowa, korekta i indeks nazwisk

Aleksandra Domka-Kordek

Skład

Waldemar Szweda

© Copyright by Centralne Muzeum Jeńców Wojennych

© Copyright by Instytut Śląski w Opolu

ISBN 978-83-61801-42-9 (Centralne Muzeum Jeńców Wojennych)

ISBN 978-83-7126-405-4 (Instytut Śląski w Opolu)

Nakład: 300 egz.

Druk: Wydawnictwo i Drukarnia Świętego Krzyża w Opolu

45-007 Opole, ul. Katedralna 7A, tel. 77 441 71 40

www.drukujunas.eu

Spis ilustracji

1. Mapa z 1930 r. z zaznaczoną zabudową kompleksu poligonowo-obozowego Lamsdorf z lat I wojny światowej oraz granicami poligonu. Źródło: Archiwum Państwowe w Opolu, Rejencja Opolska, sygn. 5305, k. 364. 8
2. Plakat werbunkowy do freikorpsu. Źródło: „Der Reiten gen Osten. Das Blatt der Kameraden Schlageters” 1938, Nr. 10, s. 1 14
3. Ogłoszenie o punkcie werbunkowym do Grenzschtuzu w Lamsdorf. Źródło: „Der oberschlesische Wanderer”, 7 I 1919 r., s. 6. 15
4. Albert Leo Schlageter. Źródło: „Der Reiten gen Osten. Das Blatt der Kameraden Schlageters” 1938, Nr. 5, s. 1 16
5. Albert Leo Schlageter ze swą baterią podczas ćwiczeń. Źródło: „Der Reiten gen Osten. Das Blatt der Kameraden Schlageters” 1938, Nr. 5, s. 5 18
6. Odznaka na rękaw oddziałów szturmowych *Organisation Heinz*. Źródło: „Der Reiten gen Osten. Das Blatt der Kameraden Schlageters” 1938, Nr. 5, s. 4 19
7. Willy Ziegler. Źródło: http://www.bioparl.de/biosop_db/biosop_db.php?id=270170 (dostęp: 14 X 2021 r.) 22
8. Hubertus von Aulock. Źródło: <https://ww2gravestone.com/people/aulock-hubertus-von/> (dostęp: 14 X 2021 r.) 26
9. Jan Wyglenda „Traugutt”. Źródło: [http://kniemiec.fm.interia.pl, domena publiczna](http://kniemiec.fm.interia.pl,domena_publiczna) (dostęp: 14 X 2021 r.) 28
10. Arka Bożek. Źródło: Narodowe Archiwum Cyfrowe, sygn. 18-11-1 29
11. Odmarsz zycherki do Lamsdorf, rysunek satyryczny. Źródło: „Kocynder”, 20 IX 1920 r., s. 4-5 30

12. Niemiecki *Grenzschutz* w trakcie I powstania śląskiego, 1919 r.
Źródło: Muzeum Śląska Opolskiego – Muzeum Czynu
Powstańczego, nr inw. MCzP 1368 33
13. Dyslokacja niemieckich regularnych wojsk w rejonie
Lamsdorf – według danych wywiadowczych do 9 marca 1921 r.
(wycinek mapy). Źródło: Muzeum Śląska Opolskiego –
Muzeum Czynu Powstańczego, nr inw. MCzP 827. 35
14. Jeden z apeli jeńców rosyjskich w Lamsdorf – ogłaszano
wówczas kwestie dostaw Amerykańskiego Czerwonego
Krzyża, Lamsdorf, 7 VI 1919 r. Źródło: The Library
of Congress, LC-A6195-6249 38
15. Jeńcy spoczywający na bagażach w oczekiwaniu na polecenie
przeniesienia się do punktów repatriacyjnych, Lamsdorf,
7 VI 1919 r. Źródło: The Library of Congress, LC-A6195-6242 . . . 40
16. Internowani powstańcy w Neuhammer (Świętoszów), 1919 r.
Źródło: Muzeum Śląska Opolskiego – Muzeum Czynu
Powstańczego, nr inw. MCzP 1314 43
17. „Flüchtlingsstimme” – tygodnik imigrantów z obozu Lamsdorf.
Źródło: Archiwum Państwowe w Opolu, Landratsamt
Falkenberg, sygn. 245, s. 221 45
18. Stary Cmentarz Jeniecki w Łambinowicach, 2020 r.,
fot. Sławomir Mielnik. Źródło: Centralne Muzeum Jeńców
Wojennych 49

Bibliografia

Źródła

- Archiwum Państwowe w Opolu, Landratsamt Falkenberg, sygn. 229 i sygn. 245; Rejencja Opolska, sygn. 5305.
- Bibliothèque nationale de France, 8-M-21741.
- Centralne Muzeum Jeńców Wojennych, Relacje i Wspomnienia, sygn. 325.
- Instytut Józefa Piłsudskiego w Ameryce, Adiutantura Generalna Naczelnego Wodza, teczka: Czerwiec–lipiec 1920.
- Muzeum Śląska Opolskiego – Muzeum Czynu Powstańczego, nr inw. MCzP 824, nr inw. MCzP 827, nr inw. MCzP 828, nr. inw. MCzP 829, nr inw. MCzP 1314 i nr inw. MCzP 1368.
- Narodowe Archiwum Cyfrowe, sygn. 18-11-1.
- The Library of Congress, LC-A6195-6242 i LC-A6195-6249.
- Wojskowe Biuro Historyczne, Centralne Archiwum Wojskowe: Powstania Górnos Śląskie, sygn. I.130.1.26, I.130.1.353, I.130.53.17, I.130.53.18, I.130.53.20, I.130.53.21, I.130.53.32; Teki Baczyńskiego, sygn. I.476.1, t. 41 i t. 48.

Źródła drukowane

- „Amtsblatt der Regierung Oppeln” 1922.
- Dokumente polnischer Grausamkeit: im Auftrag des Auswärtigen Amtes auf Grund urkundlichen Beweismaterials zusammengestellt, bearbeitet und herausgegeben von der Deutschen Informationsstelle*, Berlin 1940 (nowe wydanie: *Der Tod Sprach polnisch*, Kiel 1999).
- „Falkenberger Kreisblatt” 1920–1921.
- „Gazeta Urzędowa Górnego Śląska” 1920.
- Leithäuser W., *Die Geschichte des Freikorps v. Aulock*, [przedruk w:] *Banda Aulocka. Z pamiętnika lejtnantsa Leithäusera*, Opole 1967.
- „Leobschützer Kreisblatt” 1920.

- „Monitor Polski. Dziennik Urzędowy Rzeczypospolitej Polskiej” 1920.
 „Tost-Gleiwitzer Kreisblatt” 1920.
Violences et Cruautés Allemandes commises en Haute-Silésie en Mai-Juin
 1921, Paris 1921.
Wspomnienia Bernarda Augustyna, [w:] *Wspomnienia Opolan*, t. 1,
 red. W. Kornatowski, K. Malczewski, Warszawa 1960.
Źródła do dziejów powstań śląskich, t. 1: *Październik 1918–styczeń 1920*, cz. 1,
 wybór i oprac. H. Zieliński, Wrocław–Warszawa–Kraków 1963.
Źródła do dziejów powstań śląskich, t. 2: *Styczeń–grudzień 1920*, oprac. T. Ję-
 druszczak, Z. Kolankowski, Wrocław–Warszawa–Kraków 1970.
Źródła do dziejów powstań śląskich, t. 3, cz. 1: *Styczeń–maj 1921*, oprac.
 J. Przewłocki, W. Zieliński, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk
 1974.
Źródła do historii ruchu robotniczego na Śląsku Opolskim, t. 1: 1921–1933,
 red. T. Minczakiewicz, Katowice 1967.

Opracowania

- Baczyński S., *Tajne organizacje wojskowe na Górnym Śląsku w latach 1918–1921 na tle sytuacji ogólnej*, „Najnowsze Dzieje Polski. Materiały i studia z okresu 1914–1939” 1968, t. 13.
 Bergbauer K., „Tote auf Urlaub...”. *Bernhard Schottländer und Ernst Eckstein, zwei jüdische Sozialisten aus Breslau*, [w:] *Jüdisches Leben zwischen Ost und West. Neue Beiträge zur jüdischen Geschichte in Schlesien*, Hrsg. A. Brämer, A. Herzig, K. Ruchniewicz, Göttingen 2014.
 Biały F., *Niemieckie ochotnicze formacje zbrojne na Śląsku 1918–1923*, Katowice 1976.
 Biały F., *Ruch narodowosocjalistyczny w prowincjach śląskich*, Wrocław 1986.
 Bischoff J., *Die letzte Front 1919. Geschichte der Eisernen Division im Baltikum* 1919, Berlin 1935.
 Brandt R., *Albert Leo Schlageter. Leben und Sterben eines deutschen Helden*, Hamburg 1938.
Chronik russischen Lebens in Deutschland 1918–1941, Hrsg. K. Schlögel, K. Kucher, B. Suchy, G. Thum, Berlin 1998.
 Ciasnocha R., Dzionek D., *Obóz jeniecki w latach I wojny światowej*, [w:] *Obozy w Lamsdorf/Łambinowicach (1870–1946)*, red. nauk. E. Nowak, Opole 2006.

- Der Aufstand im Oberschlesischen Abstimmungsgebiet, August und September 1920*, Bd. 1, Berlin 1920.
- Doegen W., *Kriegsgefangene Völker*, Bd. 1: *Der Kriegsgefangenen Haltung und Schicksal in Deutschland*, Berlin 1921.
- Domska J., Lis M., *Od Łambinowicz/Łambinowicz do Łambinowic (1273–1945)*, [w:] *Obozy w Łamsdorf/Łambinowicach (1870–1946)*, red. nauk. E. Nowak, Opole 2006.
- Encyklopedia powstań śląskich*, red. F. Hawranek et al., Opole 1982.
- Fiedler K., *75 Jahre Truppenübungsplatz Łamsdorf*, „Heimatkalendar des Kreises Falkenberg” 1941.
- Fiedor K., *Antypolskie organizacje w Niemczech (1918–1933)*, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1973.
- Fremd in der Fremde. Die Geschichte des Flüchtlings in Großbritannien und Deutschland, 1880–1925*, Dissertation zur Erlangung des akademischen Grades eines Doktors der Philosophie vorgelegt von Kristina Heizmann an der Universitaet Konstanz, Konstanz, April 2011, https://kops.uni-konstanz.de/bitstream/handle/123456789/31222/Heizmann_o-294538.pdf?isAllowed=y&sequence=3 (dostęp: 17 II 2021 r.).
- Gaertner F. von, *Die Reichswehr in der Weimarer Republik*, Darmstadt 1969.
- Glombowski F., *Frontiers of Terror. The Fate of Schlageter and His Comrades*, London 1935.
- Glombowski F., *Organisation Heinz (O.H.). Das Schicksal der Kameraden Schlageters nach Akten bearbeitet*, Berlin 1934.
- Göpel K., *Die Flüchtlingsbewegung aus den infolge des Versailler Vertrages abgetretenen Gebieten Posens und Westpreußens und ihre Bedeutung für die deutsche Volkswirtschaft*, Gießen 1924.
- Hauser P., *Walka Niemiec o utrzymanie prowincji śląskiej (październik 1918–czerwiec 1919)*, [w:] *Powstania śląskie i plebiscyt w procesie zrastania się Górnego Śląska z Macierzą. Materiały z sesji naukowej historyków powstań śląskich i plebiscytu zorganizowanej w dniach 24–25 kwietnia 1991 roku w Bytomiu oraz na Górze św. Anny*, red. A. Brożek, Bytom 1993.
- Höfer K., *Oberschlesien in der Aufstandszeit 1918–1921. Erinnerungen und Dokumente*, Berlin 1938.
- Jagielski R., *Ze wspomnień powstańców ku czci Górnego Śląska*, [w:] *O wolność Śląska. W dziesięciolecie III powstania 1921–1931 2/3 V. Pamiętnik wydany przez Komitet Uroczystości*, Katowice 1931.
- Jasiński J., *Śląski kogel mogel*, Opole 1981.

- Kaczmarek R., *Grenzschutz*, [hasło w:] *Słownik powstań śląskich*, t. 1: *I powstanie śląskie, sierpień 1919*, red. M. Fic, R. Kaczmarek, Katowice 2019.
- Karpus Z., *Jeńcy i internowani rosyjscy i ukraińscy na terenie Polski w latach 1918-1924*, Toruń 1997.
- Karpus Z., *Obozy jeńców wojennych z państw Ententy na ziemiach polskich pod panowaniem pruskim (1914-1918)*, [w:] *Spółeczeństwo polskie na ziemiach pod panowaniem pruskim w okresie I wojny światowej (1914-1918)*, red. M. Wojciechowski, Toruń 1996.
- Kayzer B., *Instytucje policyjne na Górnym Śląsku w okresie powstań i plebiscytu 1919-1922*, [w:] *Górny Śląsk czasu powstań i plebiscytu. Sprawy mało znane i nieznanne*, red. Z. Kapała, Bytom 1996.
- Keller D., *Buła Józef*, [hasło w:] *Słownik powstań śląskich*, t. 1: *I powstanie śląskie, sierpień 1919*, red. M. Fic, R. Kaczmarek, Katowice 2019.
- Kisielewicz D., Niestrój H., *Obóz dla jeńców francuskich (1870/1871)*, [w:] *Obozy w Lamsdorf/Łambinowicach (1870-1946)*, red. nauk. E. Nowak, Opole 2006.
- Kluge U., *Soldatenräte und Revolution. Studien zur Militärpolitik in Deutschland 1918/19*, Göttingen 1975.
- Körner G., *Selbstschutz in Oberschlesien 1921*, Dülmen 2014.
- Kurpiun R., *Am Abgrund. Das Jahr 1919 in einer oberschlesischen Grenzstadt. Nach Tagebuchblättern*, 2 Aufl., Breslau 1942.
- Lesiuk W., Sawczuk J., *Działalność rad robotniczo-żołnierskich w Nysie i Łambinowicach w świetle dyskusji nad tezą o dwuwładzy na Górnym Śląsku w latach 1918-1919*, „Zeszyty Naukowe. Ruch Robotniczy na Śląsku Opolskim” 1969, nr 7.
- Libura I., *Z dziejów domowych powiatu. Gawęda o ziemi rybnickiej*, do druku przyg. J. Meissner, Opole 1984.
- Lis M., *Uwagi w sprawie odczytywania wyników plebiscytu na Górnym Śląsku*, „Studia Śląskie” 1971, t. 19.
- Mallebrein W., *Albert Leo Schlageter: ein deutscher Freiheitskämpfer*, Preußisch Oldendorf 1990.
- Mendel E., *Wstęp*, [w:] *Banda Aulocka. Z pamiętnika lejtnanta Leithäusera*, Opole 1967.
- Mitcham S.W., *Defenders of Fortress Europe. The Untold Story of the German Officers during the Allied Invasion*, Washington 2009.
- Mirkut J., *Uchodźstwo polityczne z Górnego Śląska po III powstaniu*, „Studia i Materiały z Dziejów Śląska” 1987, t. 16.

- Möller H., *Geschichte der Ritter des Ordens pour le mérite im Weltkrieg*, Bd. 1: A–L, Berlin 1935.
- Nabzdykowa z Augustynów W., *Plebiscyt i powstanie śląskie w powiecie prudnickim*, [w:] *Tradycje i współczesność ziemi prudnickiej. Referaty wygłoszone na sesji popularnonaukowej zorganizowanej w Prudniku 17 października 1977 r.*, Opole–Prudnik 1977.
- Nowak E., *Obóz Pracy w Łambinowicach (1945–1946)*, [w:] *Obozy w Lamsdorf/Łambinowicach (1870–1946)*, red. nauk. E. Nowak, Opole 2006.
- Oertzen F.W. von, *Die deutschen Freikorps, 1918–1923*, München 1936.
- Oltmer J., *Migration und Politik in der Weimarer Republik*, Göttingen 2005.
- Paszkowski R., *Męczeństwo polskie na Śląsku*, [w:] *Za kratami więzień i drutami obozów (wspomnienia i notatki więźniów ideowych z lat 1914–1921)*, t. 1, kom. red. pod przew. J. Stachewicza, Warszawa 1927.
- Pawlik K., Rezler-Wasielewska V., *Obóz dla imigrantów niemieckich (1921–1924)*, [w:] *Obozy w Lamsdorf/Łambinowicach (1870–1946)*, red. nauk. E. Nowak, Opole 2006.
- Pawlik K., Rezler-Wasielewska V., *Poligon Lamsdorf*, [w:] *Szkice z dziejów obozów w Lamsdorf/Łambinowicach. Historia i współczesność (1870–1946)*, red. E. Nowak, z. 2, Opole 2000.
- Pisarski W., *Der Selbstschutzkampf um Beuthen O.S. 1921/1922. Besetzung, Abstimmung, Aufstände*, Beuthen 1928.
- Rezler-Wasielewska V., *Muzeum w Miejscu Pamięci*, wyd. II popr., Opole 2017.
- Rezler-Wasielewska V., *Poligon Lamsdorf/Łambinowice*, [w:] *Obozy w Lamsdorf/Łambinowicach (1870–1946)*, red. nauk. E. Nowak, Opole 2006.
- Salomon E. von, *Das Buch vom deutschen Freikorpskämpfer*, Dresden 1938.
- Sauer B., „Auf nach Oberschlesien”. *Die Kämpfe der deutschen Freikorps 1921 in Oberschlesien und den anderen ehemaligen deutschen Ostprovinzen*, „Zeitschrift für Geschichtswissenschaft” 2010, Bd. 58, H. 4.
- Sawczuk J., Senft S., *Obozy jenieckie w Lamsdorf w latach II wojny światowej*, [w:] *Obozy w Lamsdorf/Łambinowicach (1870–1946)*, red. nauk. E. Nowak, Opole 2006.
- Smolorz R., *Freikorps Aulock*, [hasło w:] *Słownik powstań śląskich*, t. 1: *I powstanie śląskie, sierpień 1919*, red. M. Fic, R. Kaczmarek, Katowice 2019.
- Stanek P., *Lamsdorf w czasie powstań śląskich i plebiscytu*, [w:] *Rok 1921 na Kresach Wschodnich i Zachodnich. Historia i pamięć*, red. nauk. M. Fic, J. Lusek, Bytom–Katowice 2021.

- Stanek P., *Obozy jenieckie i obozy internowania w Chociebużu*, „Pro Lusatia” 2011, t. 10.
- Tessin G., *Deutsche Verbände und Truppen 1918–1939*, Osnabrück 1974.
- Weber H., Herbst A., *Deutsche Kommunisten: biographisches Handbuch 1918 bis 1945*, Bd. 2, Berlin 2008.
- Wrzosek M., *Powstańcze działania zbrojne w 1921 r. w polskiej części Górnego Śląska*, Opole 1981.
- Wrzosek M., *Przebieg górnośląskich wydarzeń lat 1919–1921 na ziemi rybnicko-raciborskiej*, [w:] *Nad Odrą, Olzą i Bierawką podczas III powstania śląskiego*, red. Z. Kapała, W. Ryżewski, Bytom 1995.
- Wyglenda „Traugutt” J., *Plebiscyt i powstania śląskie*, wyd. 2, Opole 1966.
- Zakrzewska I., *Policja Bezpieczeństwa (Sicherheitspolizei)*, [hasło w:] *Słownik powstań śląskich*, t. 2: *II powstanie śląskie, sierpień 1920*, red. M. Fic, R. Kaczmarek, Katowice 2020.
- Zwicker S., *Albert Leo Schlageter – eine Symbolfigur des deutschen Nationalismus zwischen den Weltkriegen*, [w:] *Nacjonalizm a tożsamość narodowa w Europie Środkowo-Wschodniej w XIX i XX w.*, red. B. Linek, K. Struve, Opole–Marburg 2000.

Prasa

- „Arbeiterwacht” (Katowice) 1921.
- „Auraser Stadtblatt” (Trzebnica) 1919.
- „Bulletin de Presse. Commission Interalliée de Gouvernement et de Plébiscite de Haute-Silésie” (Opole) 1920–1921.
- „Der oberschlesische Wanderer” (Gliwice) 1919–1920.
- „Der Reiten gen Osten. Das Blatt der Kameraden Schlageters” (Berlin) 1938–1939.
- „Der sächsische Erzähler” (Drezno) 1921.
- „Der Weisse Adler” (Opole) 1919–1920.
- „Dresdner Nachrichten” (Drezno) 1920.
- „Evening Public Ledger” (Filadelfia) 1918.
- „Gazeta Ludowa” (Katowice) 1921.
- „Gazeta Opolska” (Opole) 1919.
- „Gazeta Polska” (Kościan) 1921.
- „Gazeta Poranna” (Warszawa) 1920.
- „Gazeta Robotnicza” (Katowice) 1920–1921.

„Głos Śląski” (Gliwice) 1919–1920.
„Goniec Śląski” (Bytom) 1921.
„Goniec Śląski” (Katowice) 1922.
„Górnoślązak” (Katowice) 1920–1922.
„Katolik” (Bytom) 1919–1920.
„Kocynder” (Bytom) 1920.
„Kurier Zagłębia” (Sosnowiec) 1920.
„Kurjer Poznański” (Poznań) 1920.
„Kurjer Warszawski” (Warszawa) 1920.
„Kuryer Śląski” (Gliwice) 1922.
„Le Journal de Pologne” (Warszawa) 1921.
„Le Journal” (Paryż) 1919.
„Le Messenger de Haute-Silésie” (Bytom) 1920–1921.
„Le XIXe siècle” (Paryż) 1920.
„Leipziger Tageblatt” (Lipsk) 1920.
„Nowiny Codzienne” (Opole) 1919–1920.
„Nowiny Raciborskie” (Racibórz) 1920.
„Postęp” (Poznań) 1919.
„Powstaniec. Pismo uchodźców górnośląskich” (Sosnowiec) 1919.
„Powstaniec” [s.l.] 1921.
„Przegląd Wieczorny” (Warszawa) 1919.
„Robotnik. Centralny Organ PPS” (Warszawa) 1920.
„Schlesische Arbeiter-Zeitung” (Wrocław) 1919.
„The New York Sun” (Nowy Jork) 1918.
„The New York Times” (Nowy Jork) 1918–1919.
„The New York Tribune” (Nowy Jork) 1918.
„Żołnierz Polski” (Warszawa) 1920.

Strony internetowe

forum.ioh.pl
kniemiec.fm.interia.pl
slub.qucosa.de
ww2gravestone.com
www.bioparl.de
www.cmjw.pl

Indeks nazwisk

- „Traugutt”, zob. Wyglenda Jan
Arndt, ppor. 11
Aulock Hubertus von 20, 23–26
Baczyński Stanisław 17, 33–34, 36,
53–54
Bergbauer Knut 23, 54
Bermond-Awałow Paweł 15
Biały Franciszek 17, 20, 29, 34, 54
Bischoff Josef 15–16, 54
Bitta Joseph 47
Bożek Arka (właśc. Arkadiusz)
27–29
Brämer Andreas 23, 54
Brandt Rolf 16, 54
Broudkorb (Brodkorb) Jerzy 27
Broudkorb Andrzej 27
Brożek Andrzej 41, 55
Büdler, kpt. hr. 23
Buła Józef 42–43
Ciasnocha Roman 6, 9, 37, 41, 54
Cziczerin Geоргij 39
Doegen Wilhelm 21, 55
Domska Janina 6, 55
Dresser Erving A. 25
Dzionek Dariusz 6, 9, 37, 41, 54
Escherich Georg 34
Fic Maciej 6, 13, 30, 56–58
Fiedler Karl 10, 55
Fiedor Karol 16, 29, 34, 55
Gaertner Franz von 20, 55
Gallus, stolarz 12
Glombowski Friedrich 17, 55
Göpel Kurt 45, 55
Grötschel, kpt. 23
Hauenstein Karl Guido Oskar
Heinz 17, 37
Hauk Paweł 27
Hauptmann, kpt. 15
Hauser Przemysław 41, 55
Hawranek Franciszek 6, 55
Heizmann Kristina 46, 55
Herbst Andreas 21, 58
Herzig Arno 23, 54
Hesterberg Ernst 16
Höfer Karl 13, 23, 55
Hoffmann, płk 29
Hörsing Friedrich Otto 41
Jagielski Rudolf 44, 55
Jasiński Zenon 31, 55
Jędruszczak Tadeusz 12, 54
Kaczmarek Ryszard 13, 30, 56–58
Kapała Zbigniew 27, 30, 56, 58
Kapp Wolfgang 25
Karpus Zbigniew 41, 56

- Kayzer Bernard 30, 56
 Keller Dawid 43, 56
 Keller, graf 16
 Kirstein, dyrektor obozu 46
 Kisielewicz Danuta 6, 56
 Kluge Ulrich 20, 56
 Kolankowski Zygmunt 12, 54
 Kornatowski Wiktor 27, 54
 Körner Gunther 17, 56
 Kowalewski Jan 19, 35-36
 Kucher Katharina 39, 54
 Kuczowski Boleslaus von 25
 Kunowski Felix von 22
 Kurpiun Robert 24, 56
 Leithhäuser Walter 20-21, 23-24,
 26, 53
 Lesiuk Wiesław 22, 26-27, 56
 Libura Innocenty 43, 56
 Linek Bernard 16, 58
 Lis Michał 6, 34, 55-56
 Lusek Joanna 6, 57
 Lüttwitz Walther von 25
 Malczewski Kazimierz 27, 54
 Mallebrein Wolfram 16, 56
 Maner Konrad Ferdinand 16
 Meissner Jan 43, 56
 Mendel Edward 22, 56
 Minczakiewicz Tadeusz 48, 54
 Mirkut Janusz 44, 56
 Mitcham Samuel W. 20, 56
 Möller Hans 25, 57
 Nabzdykowa z Augustynów Wale-
 ria 27, 57
 Niestrój Henryk 6, 56
 Nowak Edmund 6, 41, 54-57
 Oertzen Friedrich Wilhelm von
 20, 23, 57
 Oltmer Jochen 13, 45, 57
 Paszkowski R. 42, 57
 Pawlik Krzysztof 6, 9, 41, 45-48,
 57
 Pisarski Wilhelm 12, 57
 Plebanek, por. 42
 Przewłocki Jan 19, 54
 Reimann (Roimann), sierż. 12
 Reinert, dowódca 12
 Rezler-Wasielewska Violetta 5-7,
 9-10, 41, 45-48, 57
 Rohnstock, posiadacz ziemski 34
 Rond Henri le 29
 Ruchniewicz Krzysztof 23, 54
 Ryżewski Waclaw 27, 58
 Salomon Ernst von 23, 57
 Sauer Bernhard 20, 57
 Sawczuk Janusz 6, 22, 26-27,
 56-57
 Schlageter Albert Leo 16-18, 37
 Schlögel Karl 39, 54
 Senft Stanisław 6, 57
 Smolorz Roman 20, 57
 Sosna Bernard 27
 Stachiewicz Julian 42, 57
 Stanek Piotr 6, 44, 57-58
 Struve Kai 16, 58
 Stücklen Daniel 46
 Suchy Bernhard 39, 54
 Tessin Georg 13, 58
 Thum Gregor 39, 54
 Weber Hermann 21, 58
 Wojciechowski Mieczysław 41, 56
 Wrzosek Mieczysław 26-27, 36,
 58
 Wyglenda Jan „Traugutt” 20,
 26-29

Zakrzewska Iwona 29-30, 58

Ziegler Willy 21-23

Zieliński Henryk 42, 54

Zieliński Władysław 19, 54

Zimmer Hermann 30

Zwicker Stefan 16, 58